

IAU 100
NameExoWorlds
България

Стотици хиляди от над 110 страни избраха имена на екзопланетни системи за 100-годишнината на Международния астрономически съюз

Глобалната кампания „Дайте име на екзосвят“ протече в рамките на честванията на 100-годишнината на Международния астрономически съюз (МАС). Над 110 страни организираха национални кампании с прякото участие на повече от 780 000 души. Избраните имена на екзопланетни системи бяха обявени официално на 17 декември 2019 г. на пресконференция в Париж.

Основан през 1919 г., МАС обединява около 13 500 професионални астрономи от над 100 страни и представлява най-голямата астрономическа организация в света. Като институция, отговорна за даване на официални имена на небесните тела, МАС избра „Дайте име на екзосвят“ за финален глобален проект в честванията на 100-годишния си юбилей. На всяка страна се предостави възможност да даде име на специално подбрана планета извън Слънчевата система (екзопланета) и нейната звезда на конкурсен принцип.

Замисълът на глобалния проект „Дайте име на екзосвят“ е да ни помогне да преосмислим нашето място във Вселената и да си представим как потенциално би била възприета Земята от една извънземна цивилизация. Кампанията срещна небивал интерес по цял свят; обществеността прие с ентузиазъм вълнуващата възможност да предложи съдържателни и оригинални имена на екзопланетните системи, както и да зададе обща тема за откритите в тях обекти в бъдеще. Това е едва вторият път в историята, когато имена на звезди и екзопланети се дават в резултат на публично обсъждане. Тази кампания ще има трайно въздействие; избраните имена ще се използват заедно със съществуващите научни означения и ще бъдат публикувани със съответното позоваване на предложилите ги.

Вече са открити над 4000 екзопланети и броят на откритията продължава да се удвоява приблизително на всеки 2 години и половина. Повечето от звездите в небето вероятно имат собствени планетни системи. За всяка страна, участваща в кампанията, е подбрана екзопланетна система, чиято звезда е видима от географското положение на страната и достатъчно ярка, за да се наблюдава с малък телескоп. Повечето от екзопланетите са газови гиганти, открити или чрез т. нар. транзитен метод (планетите блокират част от светлината на звездата при преминаването си пред нея) или по метода на радиалните скорости (спектърът на звездата слабо се променя под въздействието на гравитацията на нейните планети).

Екзопланетната система, определена за България, е WASP-21, разположена в съзвездието Пегас на разстояние около 850 светлинни години от Земята. Звездата е жълто джудже с размери и маса, много близки до тези на Слънцето. Планетата е от типа на газовите гиганти – подобна на Юпитер, но с около три пъти по-малка маса, и е разположена много по-близо до звездата си, отколкото Меркурий е отдалечен от Слънцето. Цялостната кампания „Дайте име на екзосвят“ у нас – разпространяване на информацията, организиране на даване на предложения, избор на имена – беше организирана от специално подбран [Национален комитет](#) съгласно правилата на МАС.

Кампанията у нас приключи успешно с избора на следните имена:

- за звездата – „Тангра“ – върховно небесно божество-сила, което древните (пра)българи са почитали;
- за екзопланетата – „Бендида“ – великата богиня-майка на траките, почитана като покровителка на семейството и владетелка на живата природа.

Имената са предложени независимо от Студентското астрономическо общество на Висшето Военноморско училище, Варна, и от Юлиан Ковачев.

Изказваме благодарност на проф. д.и.н. Валери Стоянов за проведените консултации!

Ето и [пълен списък на избраните имена](#) в кампанията „Дайте име на екзосвят“, заедно с [предложилите ги](#). Повече информация можете да намерите на страницата на кампанията: <http://exoplanet.astro.bas.bg/>.

Глобалният проект „Дайте име на екзосвят“ се превърна в идеалната финална инициатива през тази юбилейна година. Милиони хора по света в 140 страни се включиха с над 5000 дейности в честванията на 100-годишнината на МАС и се запознаха с най-важните астрономически открития, белязали науката, технологиите и културата през изминалото столетие. В България се проведеха над 120 събития в 20 населени места. Взехме активно участие във всички проекти на МАС, като „Тъмно небе за всички“, „50 години от кацането на Луната“, „Жените в астрономията“, „100 години Обща теория на относителността“. Само в откриващия проект „100 часа астрономия“ бяха проведени събития с обща продължителност 30 часа и около 1700 участници в рамките на един януарски уикенд. Същевременно организирахме редица типично български събития, напр. честване 40 години от полета на първия български космонавт. С голям интерес беше посрещната организираната от нас пътуваща изложба „Нагоре и отвъд“, представена досега в 15 населени места пред десетки хиляди посетители. Информация за инициативите, проведени в България по случай юбилея на МАС, може да се намери на официалната страница: <http://www.astro.bas.bg/IAU100>.

За въпроси, свързани с кампанията „Дайте име на екзосвят“ и инициативи в рамките на годишнината на МАС:

доц. д-р Люба Славчева-Михова (lslavcheva@nao-rozhen.org),

председател на Националния комитет на кампанията „Дайте име на екзосвят“,

Национален координатор на МАС за България